

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 665/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I a jeho uzneseniu č. k. 2Er/1113/2002 z 18. januára 2021 a uzneseniu č. k. 2Er/1113/2002 zo 17. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh doručenej ústavnému súdu 22. novembra 2021 vyplýva, že sťažovateľ bol 24. apríla 2002 poverený okresným súdom na vykonanie exekúcie na vymoženie peňažnej pohľadávky spolu s príslušenstvom v sume 91 219 Sk (3 027,91 eur) v prospech oprávnenej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti povinnej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná“).
2. V priebehu konania okresný súd pripustil zmenu účastníka na strane oprávneného, podľa ktorej pôvodne oprávnená [REDAKOVANÉ] vystúpila z konania a na jej miesto vstúpil do konania nový oprávnený [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“).
3. Uznesením okresného súdu č. k. 2Er/1113/2002 z 26. novembra 2019 okresný súd exekúciu zastavil z dôvodu preklúzie pohľadávky podľa § 57 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.
4. O trovách exekúcie okresný súd rozhodol napadnutým uznesením z 18. januára 2021 tak, že uložil povinnému nahradiť sťažovateľovi trovy exekúcie v sume 42,16 eur, a to do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Sťažovateľ v sťažnosti proti tomuto uzneseniu podanej 2. februára 2021 okrem iného uviedol, že v priebehu exekučného konania nebolo možné vymôcť tak pohľadávku, ako aj trovy exekúcie, a to vzhľadom na to, že povinný nedisponoval žiadnym

majetkom už počas exekučného konania, čo sťažovateľ zistil na základe lustrácií vykonaných v priebehu exekúcie.

5. Okresný súd v poradí druhým napadnutým uznesením zo 17. septembra 2021 sťažnosť sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že exekúciu zastavil z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty, v dôsledku čoho došlo k zániku práva oprávneného na vymáhanie jeho pohľadávky. Preto dospel k záveru, že oprávnený zastavenie exekúcie nezavinil. Podľa názoru okresného súdu totiž oprávnený nemohol predvídať, že sa jeho pohľadávku nepodarí vymôcť v takom dlhom časovom horizonte, a teda od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby sťažovateľovi nahradil priznané trovy exekúcie. Preto v zmysle § 197 ods. 1 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 súd rozhodol tak, že povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy exekúcie uložil povinnému.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ nepovažuje napadnuté uznesenie okresného súdu za správne, pretože oprávnený mohol predvídať dôvod zastavenia exekúcie, ktorý bol naplnený. Predmetné exekučné konanie bolo vedené desať a viac rokov a od počiatku nemal povinný žiadny majetok. Opakovane boli vykonávané lustrácie majetku povinného, pričom v každom prípade bolo zistené, že nedisponuje žiadnym majetkom. Zánik práva oprávneného na vymáhanie poistného v desaťročnej prekluzívnej lehote bol daný priamo zákonom a rovnako dôvod zastavenia exekúcie normovaný tak, že okresný súd zastaví exekúciu, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané. Keďže nejde o zákonnú úpravu, sťažovateľ zastáva názor, že oprávnený mohol predvídať, že takáto situácia môže nastať. Podľa sťažovateľa majetok povinného nestačil ani len na úhradu trov exekúcie, v priebehu exekučného konania sa nič nevymohlo a práve z toho dôvodu exekúcia trvala desať a viac rokov, až došlo k preklúzii nároku oprávneného. Súd sa, ako ďalej sťažovateľ uvádza, dostatočne nezaoberal otázkou zavinenia oprávneného a nemajetnosťou povinného, hoci práve toto sú kritériá, na základe ktorých súd rozhoduje o tom, komu má byť uložená povinnosť nahradiť trovy exekúcie. Zároveň súd vytvoril bezvýhodiskovú situáciu, keďže je pravdepodobné a predvídateľné, že priznanú náhradu trov exekúcie sťažovateľ od povinného nikdy nevyhmôže.

7. Sťažovateľ poukazuje aj na príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vo vzťahu k náhrade trov konania, aj keď Exekučný poriadok má samostatnú úpravu trov exekúcie, konkrétne na § 256 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak strana procesné zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

8. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že o náhrade trov exekúcie rozhodoval okresný súd viac ako rok od 17. januára 2020 do 18. januára 2021. Z tohto dôvodu možno konštatovať prítomnosť zbytočných prieťahov v konaní. Okresný súd mal obratom rozhodnúť o tejto otázke, už keď uviedol v uznesení o zastavení exekúcie, že o trovách exekúcie rozhodne samostatným uznesením. Pritom sťažovateľ doručil príslušnému súdu vyčíslenie trov exekúcie súdneho exekútora bez zbytočného meškania.

9. Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľ tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenia a vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 2Er/1113/2002 z 18. januára 2021:

10. Ústavný súd v danej súvislosti poukazuje na čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

11. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd preto automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

12. Uvedený princíp subsidiarity bol rovnako premietnutý aj do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZUS“), v zmysle ktorého ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnuté uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom bolo predmetom konania pred sudcom okresného súdu na základe sťažnosti sťažovateľa. Pre rozhodnutie ústavného súdu v danej časti je teda podstatné, že napadnuté uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom bolo podrobené zákonnému prieskumu zo strany sudcu okresného súdu.

14. Uvedená skutočnosť tak vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu, a preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) ZUS pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 2Er/1113/2002 zo 17. septembra 2021:

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

16. Podľa § 196 Exekučného poriadku (účinného do 31. januára 2002) za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času.

17. Podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku náklady podľa § 196 uhradza povinný.

18. Ústavný súd preskúmal sťažovateľom napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým mu okresný súd ako poverenému exekútorovi priznal náhradu trov exekúcie v sume 42,16 eur. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že „... exekúciu zastavil z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty, v dôsledku čoho došlo k zániku práva oprávneného na vymáhanie jeho pohľadávky, preto dospel k záveru, že oprávnený zastavenie exekúcie nezavinil. Podľa názoru súdu totiž oprávnený nemohol predvídať, že sa jeho pohľadávku nepodari vymôcť v tak dlhom časovom horizonte, a teda od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby súdnemu exekútorovi nahradil priznané trovy exekúcie. Preto v zmysle ust. § 197 ods. 1 Exekučného poriadku (platného a účinného do 31.03.2017) súd rozhodol tak, že povinnosť nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie uložil povinnému.“. Preto podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku zaviazal povinného nahradiť exekučné trovy súdnemu exekútorovi.

19. Vzhľadom na uvedené posúdil ústavný súd namietané rozhodnutie ako také, ktoré spĺňa ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, nezistil v rámci jeho odôvodnenia svojvôľu alebo arbitrárnosť, a preto konštatuje, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nezistil takú príčinnú súvislosť ústavnoprávnej relevancie, ktorá by odôvodňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa.

20. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorých porušenie sťažovateľ namietal len v súvislosti s argumentáciou o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Vo vzťahu k označenému základnému právu podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, ktoré malo byť postupom a rozhodnutím okresného súdu takisto porušené, ústavný súd musí konštatovať, že medzi týmto ustanovením, ktoré upravuje podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, a namietaným rozhodnutím okresného súdu o náhrade trov exekúcie neexistuje žiadna príčinná súvislosť.

22. Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd poznamenáva (porov. IV. ÚS 286/2020) svoj právny názor, podľa ktorého samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované v podstate jeho monopolným postavením pri výkone exekúcie.

23. Ústavný súd preto v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) ZUS ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K zbytočným priet'ahom v konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

24. Ústavný súd už rozhodol, že porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v kontexte citovaného ustanovenia § 124 ZUS predstavuje tzv. „iný zásah“ (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Uvedený právny názor je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok ESLP z 3. marca 2009 vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05).

25. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnuté konanie v časti, v ktorej sa rozhodovalo o náhrade trov exekúcie sťažovateľa, bolo právoplatne skončené 22. septembra 2021, pričom sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 22. novembra 2021, čo vedie ústavný súd k záveru, že sťažnosť v tejto časti je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú, a preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZUS súde po jej predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu v tejto časti odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu